

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Széchenyi-utca SIMON-ház Kunz József ur
kereskedésével szemben.

Hirdetmények.
előfizetési pénzek és a kiadás körüli panaszok
valamint a lap szellemi részét illető
minden közlemények ide intézendők.

Bérmentetlen levelek csak ismert kezektől
fogadtatnak el.

DEBRECZENI ELLENŐR.

POLITIKAI, TÁRSADALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI LAP.

A SZABADELVÜPÁRT KÖZLÖNYE.

Megjelen naponként a vasárnap és péntek kivételével.

Előfizetési ár:

Helyben házhoz hordva, vagy vidékre
postán küldve:

Egész évre	10 frt — kr.
Élve	5 frt — kr.
Előre	2 frt 50 kr.
Óra	1 frt — kr.

Hirdetési díj:

Hasábos petisör egyszerű beiktatásáért 5 kr.
Helyegdíj minden hirdetésért külön 30 kr. —
Nyilvánt. 4 hasábos petisörért 20 kr.

Hirdetést vagy reklámot magában foglaló
újdonság sora 50 kr.

XVIII. évfolyam 1891.

Debreczen. Kedd Május 12.

92. szám.

Baross Gábor Angliában.

Kereskedelemügyi miniszteriumunk lángelméjű és erélyes főnöke nem személyesen időzik Angliában, mint ezt a fenti cím jelenteni látszik, de gazdasági politikájának híre igenis győztesen elhatolt Albionba s megnyerte számára a brit közvélemény elismerését. A londoni sajtó vezérlapjainak egyike, a „Daily Chronicle“ csak legújabbban foglalkozott egy vezércikkben, mely Magyarországon — igen különösen — egész észrevétlen maradt, kereskedelemügyi miniszterünk zseniális alkotásaival: a zonatarifával és az árutarifá reformjával, melyeket rokonszenvesen tárgyalt az említett lap s ma egy hivatalos irat fekszik előttünk, melyben szintén a legmegtisztelőbb módon történik megemlékezés Baross tarifapolitikájáról.

A brit külügyi hivatal minden évben közzéteszi azokat a jelentéseket, melyeket diplomáciai képviselői és konzulátusai küldenek neki a külállamok gazdasági viszonyairól. E közlemények 852-ik füzeté foglalja magában a bécsi brit nagy követségnél Mr. Phipps követségi titkár által szerkesztett jelentését Ausztria-Magyarország pénzügyeiről és gazdasági viszonyairól.

A jelentés természetesen szól a magyar kereskedelemügyi miniszter nagy-szabású tarifapolitikájáról is és őszinte elismeréssel adózik neki. Ki van emelve, hogy Baross azon nagy sikert érte el teherárutarifá reformja által, hogy az osztrák államvasutakat is kényyszerítette teherárutarifáik mérséklésére.

Konstatálja továbbá a jelentés, hogy fontosabb vasuti vonalak államosításában Ausztria messze visszamaradt Magyarországtól, hogy ennél fogva az osztrák magánvasutak korántsem fognak oly gyorsan hozzájárulni az osztrák államvasuti hálózat mérsékelt árutarifáihoz,

A „Debreczeni Ellenőr“ tárczája.

A companisták.

— Jules Claretie beszéde. —

I.

Ó jönni fog.

Dornoy Léon mindennel elkészült, hogy fogadhassa őt. A csinos virágtartóban rózsák és a szivárványos üvegedényben kéklő szitakötők játszanak; fagyaltos csésze, muskat és capri-bor. És virág!... Mindenütt virág. Volt kacérokodás abban a kertben, a melylyel körülvette szerelmét.

Dornoy, az életvidor ifjú, a kit tapsol, ünnepel, imád a közönség, különben sem pögya ember, a minek bizonyossága az, hogy imádja az a Jesune, az a kedves szöke asszony, a ki második neje Mauduit Pierrenek, ugyanannak a Mauduitnek, a kinek neve a sokkal ifjabb Dornoy nevével együtt jelen meg a színlapon.

A sors iróniája. Nincs még két hete, hogy elhangzott az egyik színésznek szokásos mondata: „Uram, a darabot, melyet szerencsénk volt előadni, irták Mauduit Pierre és Dornoy Léon urak.“ Ez az ünnepies mondat, melynek első szavai megregették a szerző szívét, a ki aggodalmasan áll a színpalán mögött. Ezt a mondatot bravók és üdvözlések fogadták; Dornoy Léon pedig a Frochet-avenuen levő kis palotájában várta Mauduitnek, szerzőtársának nejét; várta Jeannet, a kedves Jeannet, lelkiismeret furdalása vagy aggodalom nélkül, de türelmetlenül.

A helyzet önmaga előtt is furcsának tetszett. Nem feszegette, egyszerűen eredetnek találta. Mauduit egyébiránt tizenöt évvel volt idősebb, mint ő és husz évvel idősebb mint a neje. Lehetett már valamivel több mint ötven esztendő. Kétségkívül erős, elegáns, mutatós, ugy este, lámpatényénél; de már kopasz, kissé lankadt, deres bajusza, a mi az élet mézét megezetesítheti. Ó, Dornoy, ellen-

mint történt Magyarországon. Így a déli vasut, mely az egész osztrák kivített közvetíti az Adriához, teljesen független az államtól, és ha teherárutarifáját egy csekélységgel leszállítaná, ez csupán ama kedvezmények folyamánya lesz, melyek a német Levanteforgalom tranzitójának adták.

A jelentés ezután Trieszt jelentőségének látható csökkenésével a fumei forgalom viruló fellendülését állítja szembe s ez utóbbi tényben látja a magyar kereskedelemügyi miniszter tarifa politikájának leglényegesebb hatását és leg-szebb vívmányait.

Igy ítél a hivatalos Anglia Barossnak sikeres műkedéséről. A magyar nemzet büszke lehet ez ítéletre, valamint a kitűnő államférfira, a kit az illet. Baross Gábor a megteremtője a magyar kereskedelmi politikának, és ha Anglia, a kereskedelmi kérdésekben ez a legilletéke-szebb állam, oly megtisztelőleg nyilatkozik kereskedelmi politikánkról, szerencséseknek kell magunkat tartanunk, hogy felajánlhatjuk elismerésünket e politika meg-alapítójának.

Közgyűlési határozat a patronatus ügyében.

Debreczen sz. kir. város törvényhatósági bizottsága május 8-diki rendkívüli közgyűlésén a vallás és közoktatásügyi miniszter f. évi 1899. sz. rendeletére vonatkozólag következő határozatot hozta.

„A városi törvényhatósági bizottság a vallás és közoktatásügyi Nagymiga m. kir. Miniszter Urnak 1891. apr. 25-én 1899 sz. a. kelt s Főispán Ur ő Miga által 1891 apr. 30-ról 326. sz. a. közölt rendeletét, melylyel a kegyuri követelés elutasítása tárgyában 1885. május 13-án 80/3292—1885 bkgy. sz. határozatot feloldó 1886 évi június 1-én 19845 sz. a. kelt rendelet továbbra is fenntartatik s ugyancsak a kegyuri követelés elutasítása ügyében 1886 márcz. 11-én 35/718—1886 bkgy. sz. alatt kelt közgyűlési határozat fel-

ben! Ó? ... Harminczöt éves, szöke, eleven szemű, piros ajku, mely körül aranyszöke bajus hullámszik; hevülékeny és vidám, — és elmés! Igen, mondhatta magáról, hogy elmés, mikor a tükörben megnézte magát.

Körülbelül úgy nézte magát, mint mikor az ember szemlét tart maga fölött párbaja előtt, midőn megszólalt a csemettyü.

Ez ő!

Léon elküldte szolgáját. Valahányszor Mauduitnek jönnie kellett, mindig elküldte Passyba, tudakozódni egy nagynénje után.

Dornoy sietve ment az ajtóhoz, előre is mosolyogva.

— Kedves Jeanne!

De nem a kedves Jeanne jött. Egy köz-szolga, egy vastag auvergnei, egy suta, lomha, piros arcu fizető, a ki levelet tartott márkában. Léon rögtön ráismert az írásra; Mauduit asszony egyik írása volt, mert ő okosan kétélével szokott élni.

— Ó nem jön!

Valami akadály. Valami perpatvar, vagy egy vidéki rokon látogatása. Vagy talán csak valami ürügy. Oh, nem először történt, hogy így irt. De most sokkal nagyobb a csalódás.

— Köszönöm, fiam, köszönöm!

Azt már kitalálta, hogy nem jön az az asszony, de azt nem találta ki, hogy miért nem jön. Midőn elolvasta a levelet, egy pillan-tatig sötét haragra gerjedt. „Lehetetlen hozzád, lehetetlen irá Jeanne. Ó odamegy hozzád, minden áron oda akar menni, beszélni akar veled. Nem birtam visszatartani. Majd mindent megmagyarázok. Viszontlátásra kedvesem!“

— Odamegy hozzád!

Ez a váratlan esemény hirtelen nagyon idegessé tette Dornoyt. A férj! A férj jön látogatónba neje helyett! Mauduit Jeanne helyett! A munkatárs a munkatársné helyett!

— Odamegy hozzád! Beszélni akar veled!

De hát mit akar Mauduit beszélni vele? Hiszen ő maga határozott találkozót a jövő

oldatlik s a követelt fizetés teljesítése újból meghagyatik, — vizsgálat alá vévén,

egy találja, hogy az abban foglalt kö-telvezetés azon okra van fektetve, mert Deb-reczen sz. kir. város I. Lipót király Ő Felsege által 1693 apr. 11-én kiadott diploma szerint a sz. kir. városok közé az 1613: 31, 1659: 129 és 1681: 41 t. cikkeket kelte után és ezek értelmében vétetett fel s hogy a város kö-telvezettségét az 1715: 109 t. cz. 2 §-nak intéz-kedése, továbbá a debreczeni r. kath. egyház látogatásáról 1831. jun. 21. felvett jegyzőkönyv és azon körülmény is megállapítják, hogy az országgyűlés által 1844. szept. 3-án tartott 212-ik országos ülésben a város javára hozott határozat király Ő Felsegének 1846. márcz. 12-én kelt legfelsőbb elhatározásával oly módon döntött el, hogy a város kötelezett-sége megállapítottat.

Ez indokok tüzetes megvizsgálása után kénytelen kijelenteni a törvényhatósági bizottság, hogy a kir. kormány részéről ezuttal sem hozott fel olyan indok, mely a város közönségét a fennforgó kérdésben már két évszázad óta követett álláspontjának felhagyá-sára és magartatásának megváltoztatására indítaná s hogy ugy az 1886. június 1-jén 19845. sz. a. mint a f. 1891. évi április 25-én 1899. sz. a. kelt rendelet törvénybe ütköz-nek és a helyi viszonyok között károsnak tartja s azok ellen az 1886: XXI. t. cz. 73. § d. pont második kikezdésében és illetve ugyanezen törvény 19. §-ában biztosított jogánál fogva a nagymiga m. kir. Vallás és közokt. ügyi miniszter urhoz felir és pedig a következő indokokból:

1. Debreczen város a sérelmes miniszteri rendeletben felsorolt 1613:31, 1659:129 és 1681:41 t.-cikkeket alapján nem kötelezhető a kegyuri terhek viselésére, mert azon törvények ilyenmő rendelkezést egyáltalában nem tartal-maznak, de ha tartalmaznának is, Debreczen város azon törvényeknek keletkezése idejében Magyarországhoz nem tartozott, azon törvé-nyek Debreczen városra kötelező erővel nem bírtak, mert ezen város, mint Biharmegyébe kebelezett község ezzel együtt az 1548: 19. 57; az 1550: 59, és 1552: 21. törvényekkel értelmében az erdélyi fejedelemséghez tartoz-ván: a magyarországi törvényhozás juris dictiója alá nem esett.

Az erdélyi fejedelemség a hozzászolt részekkel, tehát ezek között Debreczennel is Magyarországhoz az 1691. évben csatoltatott

hét valamelyik napján Mauduitnél. Hétfőn, igen, a jövő hétfőn. Ekkor — úgy állapodtak meg — mindegyikük keres részleteket egy bohó, de nagyon bohó vigjátékhoz, melynek tervét közösen szerkesztették. Dornoy fogja megírni. Mauduit gyakran mondá neki: „En csak a helyzeteket teremtem össze; gondos-kodjék maga a cizcomáról.“ Talán erről a cizcomáról akar beszélni Mauduit, még ma, azonnal!

Pokolba azzal a cizcomával!

Soha sem tűnt föl oly kíváncsnak Jeanne, szöke szépségével, könnyeivel, — melyeket talán lelki furdalása fakasztott szemében, — mint ma; s vége a napnak! Vége a légyott-nak. Es hogy találja meg ebben a lázas Pá-risban, ebben a nyargaló, rohanó életben azt a biztos, gyöngéd, szelid délutáni nyugalmat, melyet elraboltak tőle?

— Most elrabolják időmet. Elrabolják!...

Es Dornoy hirtelen megállt ezen a gondolaton. A tolvaj a férj! De hát ő meg nejt lopja el annak a derék embernek, a kinek a neve vele együtt szerepel a színház kapuján? „Tizenhatodik előadás: A High life, vigjáték három felvonásban, irták Mauduit Pierre és Dornoy Léon.“

— Ne feszegezzük, ne feszegezzük, mondá Dornoy. Tűnjék a helyzetet.

Es türtte. S mivel Mauduit jön és nem a neje, kitépte a Gallé-féle vázából a thea-ró-zsákat, melyeket ő szagolt volna... Eltette a fagyaltos csészt, melyből ő nyalakodott volna, ott, abban a szölyében, melyet ugy szeret. El kell felednie, hogy már oly régen ígérte neki oda az a nő ezt a napot!

Elégéte a levélkét, melyet a bamba szolga hozott neki s oda ült dolgozó asztala elé, gépiesen rendbe hozva a szerteszört iratokat, a papírvágó kést, a kis Zulogatórt, mely aranyozott damasz keszélből van, a Barye-bronzokat, a pecsétes dobozt. Az esze azon ban jó messze kalandozott a Frochet-avenue-től; ott volt Jeanne szíve mellett, a szép

az ezen, évi decz. 4-én kelt Leopold-féle dip-lomában foglalt egyezmény szerint és pedig ennek első pontja értelmében oly feltétel mel-lett, hogy

„az ott bevett vallások, templomok, isko-lák, parochiák vagy a mostani papság és egyházi személyek ügyében semmi meg nem változtatattik, azok ellenében semmi erővel nem bírván, akár egyháziak, akár világiak ellenmondása.“

Ugyanezen okmány 2-ik pontja részlete-sen elszámolja a fejedelemséghez tartozó azon ország-részeket, — és ezek között De b r e - c z e n t névszerint is megjelöli, — melyekre az egyezményben foglalt feltételek kedvezmények kiterjesztettek.

Ezen okmány, mely a alap törvény erejével bir, — 1681: 41 és a korábbi törvényeknek Debreczen városra alkalmazását teljesen kizárja s épen emiatt a másfél évvel később keletkezett 1693. évi ápr. 11-diki diplomában, — melylyel Debreczen sz. kir. városok közé felvétetett, a r. kath. egyház irányában kegyuri jogokról és kötelezettsé-gokról szó sem említettik, de annak nem is lett volna értelme, mert azon időben Derecen városban nem csak r. kath. egyház nem volt, de egy lélek r. kath. sem lakott, amint ezt különben az 1715: 108 t. cz. is igazolja, melylyel Debreczen sz. kir. városi minőségbe beczikkelyeztetetett és a melybe — az 1693. ápr. 11-diki és 1691. decr. 4-diki diplomák ellenére — felvétett azon záradék, hogy a r. kath. templom és Ferenciek konventje részére helyet mutassunk.

Ennél több kötelezettség sem ezen, sem pedig az 1715: 109 t.-cikkben, — melyben csak az mondatik ki, hogy az ország törvényei alatt állunk, — reánk nem rovatott, ami vilá-gosan kitetszik onnan is, hogy egész 1775-ig maga a r. kath. egyház, illetve a n.-várad i püspökség sem követelte rajtunk a kegyuri köteleességek teljesítését, a minthogy azon jogokat még soha sem gyakoroltuk.

Debreczen város a maga szabadságait és kiváltságait még 1681 előtt az erdélyi protestans fejedelmektől nyerte, akiktől felsem lehet tenni, hogy azokat a r. kath. egyház javára szóló valamely kötelezettséssel adták volna, annál kevésbé, mert azon időben r. kath. egyház Debreczenben egyáltalában nem is létezett.

2. A debreczeni r. kath. egyház látoga-tásáról 1831. jun. 21-én felvett jegyzőkönyv két oldalú szerződés jellegűvel és így kötelező

szöke szeretőnől, a ki nem jön el s a kit nem fog látni.

II.

A csemettyü egyszerre megszólal. Bi-zonyára ő az, a férj, mert a nő megírta, hogy férje jönni fog.

Dornoy egy pillanattig habozott, hogy nem fogja kinyitni az ajtót, hanem elengedi menni a férjét; ne is lássa, ne is találkozik vele. De azután ösztönöszerű kíváncsiság fogta el. Mit fog valjón vele beszélni Mauduit? Talán az új vigjátékrol akar értekezni? Ah, van is mos most kedve ebben a pillanatban vig darabra!

A csemettyü újra megszólalt. Léon ki-nyitá az ajtót. Megjelen a küszöbön Mauduit magas alakja; kurtá és nyers hangon mondá munkatársának: Jó napot!

Erre Mauduit hirtelen belépet, kalapját fején hagyva s átmenve az előszobán, egye-nesen Léon dolgozószobájá felé tartott.

Mauduit Pierrenek rendezen nem volt ilyen mogorva a hangja, sem ilyen nyers a viselete.

— Nos, ő aligha az új vigjátékot fogja tárgyalni, gondolá Dornoy.

Követte munkatársát, a ki állva maradt, a kandallónak támaszta hátát. A kandalló-a hamu közt, mint könnyű pillangók, még mindig röpködtek Jeanne levelének hamvai.

Mauduit, kalapját szemére buvra és ba-juszát pödörgetve, oly módon nézte Dornoyt, a mit ez bizarnak talált. Hegyes bajuszával és összeránczolt szemöldökével olyan formá-nak tetszett előtte, mint a szent Bertalan éj valamelyik összeesküvője.

— Nem ül le? kérdé a fiatal ember.

— Nem; válaszolt Mauduit. Lázam van; nem maradhatok egy helyen.

Hangja nyers volt és mozgó, mint a vihar előtt hangzó távoli moraj.

— Mi baja lehet? kérdé Dornoy ki-váncsian.

Nem lehet valami nagy baj, Jeanne megírta volna Ha veszedelem lenne, Jeanne

...tásu tanterem, ...ngora terem, ...növendékek ...z elhelyezve, ...rem, muzeum, ...internatuzhoz ...igazgató és ...elhelyezést, ...mellék helyiségek ...és átalakítás ...nak számítva, ...debreczeni ...elői személy- ...ortobágyra e ...lása egyelőre

tott 7 szavazattal 6 ellenében; t. i. az egyházmegyéknek a hivatalára nézve idős esperes vagy egyházmegyei gondnok, az egyházkerületeknek pedig a hivatalára nézve idős püspök vagy főgondnok. A bíróságoknál a tárgyalás csak az első fokot törvénki előszóval a többi fokon a bíróságok, a vizsgáló bizottságok jelentése, tárgyalási jegyzőkönyv és ennek mellékletei, a már hozott határozatok, illetőleg ítéletek alapján döntenek és határoznak. A többi tárgyakban az albizottságok javaslata nagy többséggel fogadtatott el. Pénteken az iskolai ügyre, továbbá a lelkészválasztási szabályok, egyházi adózás és közalapra vonatkozó javaslatok tárgyalattak.

— **Új állomás főnök** Strobl Ferenc volt rákosi állomásfőnök, aki az államvasutak igazgatóságának központi hivatalába beosztott Ollé Elek helyét foglalja el Debreczenben, már megérkezett ide s tegnap megkezdette a hivatal átvételét elődjétől, ami körülbelül tíz napig fog tartani.

— **A debreczeni törvényszékről.** Folyó hó 8-án az itteni törvényszék előtt Kovács László czipészességű bűnügye tárgyalatott. A vádhatóságot ez alkalommal Sárva György kir. ügyész, a védelmet dr. Hartstein Lajos ügyvéd vitte. Kovács László munkaadójának neje Nemes Gáborné ellen, mert ez utóbbit őt egy czipő jogtalan eladásáért megszdta, bosszút forralván, elhatározta, hogy munkaadója nejét és magát kivégzi. E szándéka véghezvitelére fegyverre volt szüksége, a melynek megvásárolhatása végett egyik segédártsának 8 frjtát vitte el. Vádolt úgy a vizsgálat mint a főtárgyalás során e szándékát beismerte, ez alapon és különösen mert elhatározása és büncselekményének véghez vitele között egy napnyi idő telt el, a vád képviselője gyilkosság kísérlete és lopás büntetnének vádját emelte ellene. A védő egy hosszabb beszédben folytonos tekintettel a tényállás és a felsőbb bíróságok gyakorlatára, részletes indoklással az előre megfontolt szándékot és a lopás büntetést kizárnak vitatta, a Törvényszék a védő érveitette magáévá és Kovács Lászlót a btk. 92. §-ában foglalt enyhítési jog alkalmazásával a szándékos emberölés kísérletének (btk. 279 és 65. §§-ok) büntetnében mondta bűnösnek és 3 évi börtönrre, a melyből a 3 havi vizsgálati fogságból 2 hónapot betöltöttek, vett — ítélt. Ellenben a lopás büntetése alól vádlottat felmentette.

— **Lovak összeírása katonai czélokra.** Felhivatnak a Debreczen sz. kir. város összes területén levő jószágtartók, hogy minden — nem a hortobágyi legelőn levő — lovaikat a folyó 1891. évi május 19., 20., 21., 22 és 23. napjain, mindenkor reggeli 7 órától esti 7 óráig, katonai czélokra alkalmazhatóság tekintetében megjelönd és ezzel egybekötött egészségügyi vizsgálatra a város istállójához vezessék elő; a mulasztókra a törvényben megszabott 10 frttől 20 frtig terjedhető pénzbüntetés fogván alkalmaztatni. A hortobágyi külső legelőn levő lovak a helyszínén fognak megvizsgálatni. Debreczen, 1891. május 11. A városi tanács.

— **A vasárnapi munkaszünet.** A fűszerkereskedők vasárnap délelőtt tartották meg országos értekezletüket a vasárnapi munkaszünet tárgyában. A jelenlevők száma mintegy 200 főre ment. Elnökké egyhangulag Mauthner Adolfot választották, ki előadta röviden a munkaszünetre vonatkozó a fűszerkereskedők részéről nyilatkozó kívánalmakat s azután jegyzővel felolvastatta a tizes bizottságtól kidolgozott ama filirat tervezetét, melyet Baross Gábor miniszternek tgnap nyújtott át az országos értekezlet küldöttsége s a melyben azt kéri, hogy a vasárnapi munkaszünetnek kiterjesztését rendelje el a fűszer-, bor-, tea-, liszt- és csemegékereskedésekre, a szatocs- és vegyesáru üzletekre, valamint a hentesekre (charcuteur), oly módon, hogy mindama üzlet — kivéve a tisztán állami egyedárusság tárgyát képező czikkék elárúsításával foglalkozó üzleteket — vasárnap déli 12 órától hétfő reggelig okvetlenül zárva tartassanak. A tárgyhöz többen hozzászóltak s végre egyhangulag elfogadták a filirat-tervezetet, a melyhez táviratilag igen sok vidéki város fűszerkereskedői is hozzájárultak. A filiratot Mauthner Adolf elnök vezetésével mellett a gy fővárosi és husz vidéki tagból álló küldöttség nyújtotta át a miniszternek.

— **Az alsó szabolcsi tisztai armentesítő társulat** holnap d. e. 9 órakor Debreczenben rendes közgyűlést tart, melynek, tárgysorozata a következő: I. a választmányynak a választmányi gyűlés alauti tárgysorozatában foglalt ügyekre vonatkozó előterjesztései s megállapodásai. II. Számvizsgáló küldöttség jelentése az 1890-ik évi számadások megvizsgálásáról. III. A rakamaz, t-dobi ártérfejlesztési ügyben a küldöttség által egyességileg el nem intézett reclamatióknak az 1884 évi XIV. t. cz. 33. §-a értelmében elintézése, s a választmányhoz bejelentett ártéri egységek elfogadásáról intézkedés. Az igazgató választmány ma d. e. tartott ülést Gróffy Aurél elnököle alatt. — Debreczen várost Vértesi István főjegyző és Kovács Sándor t. ügyész képviselte. A választmányi ülés fontosabb tárgyai voltak, melyek a holnapki ülésén nyerne végleges elintézés: a társulati főmérnök jelentése az 1891. évi árvíz védelemről. Főmérnök jelentése s tervezete a burkolandó t. löki gátak megerősítéséről. Főmérnök jelentése a folyó ügyekről Eszlár bizsg kitélepitésére kiküldött kormánybizsg ajánlata a régi közsg felsőrészt védő körgát feltartási költségeinek megvál

tásáról s t. igazgatóság eire vonatkozó előterjesztése. T. igazgató jelentése a kisajátításokról, — kapcsolatban a Gencsi ügygyal Társulati kiküldötték jelentése a 200 ezer forintot kölcsön megkötése — felvételéről s vonatkozó 7863/891. sz. földmivélsügyi miniszteri rendelet. Földmivélsügyi miniszter rendelete a folyó évi költségvetésről. T. igazgató jelentése a rakamaz t-dobi ártérfejlesztés ügyéről. Földmivélsügyi miniszteri rendelet. Jelentés a nagy ártérre vonatkozó műszaki ártérfejlesztés tárgyában tett előmunkálatokról. Jelentés a m. kir. földmivélsügyi Miniszter rendelete folytán a pemarcationalis ügyben Budapesten tartott egyességi tárgyalásról. T. igazgató jelentése a folyó ügyekről.

— **Majális Szoboszlón.** A hajdu-szoboszlói ev. ref. tanítótestület, a debreczeni tanítóképezdei énekkar s a helybeli tanítói zenekar közreműködésével Május 23-án, a város erdejében a tanítói gyámintézet tőkájének gyarapítására hangversenyyel egybekötött zártkörű Gyermek-majális rendez. Belépti díj: személynként 1 frt. Csaldjegy 2 frt. Kezdeté d. u. 6 órakor. A hangverseny műsora a következő: „Dal-ünnepen“ Thern Károlytól, „Tihanyí echo“ a tanítói zenekar kíséretével, „Népdalok“ Goll Jánostól, „Pepi tant“ Genetől, „Beteg leány“ Egressi Bénitól, „Népdal egyveleg“ Goll és Medgyesitől, „Harci dal“ a Kossuth indulóra, kiséri a tanítói zenekar.

— **A városi főreáliskola** f. évi szept. 1-jén állami kezelésbe megy át s ekkor megnyílik a 7-dik osztály is. Az iskola az új tanév kezdetével kivonul a kollégiumból és a Vecsey házból és ideiglenesen az állandó iskolaház felépülései — két évre — a „Korena“ szálloda átalakulandó épületébe költözik, melyben csak őszig marad meg a királyi tábla.

— **A kereskedeimi akadémia** haitgatói csütörtökön reggel a gyorsvonattal indulnak délmagyarországi tanulmányutjukra. Az utazásban rész vesznek dr. Bayer igazgató, Fábrián L. Mór, dr. Öreg János, dr. Szántó Sámuel, Szoyka Gyula, dr. Vedródi Viktor tanérok és 35 tanuló, kiket az utazás programjába fölvevő városok szives vendégzeretettel készülnek fogadni, különösen pedig Arad, Szeged kereskedői és kereskedő ifjai.

— **Halálozás.** Néhai polgár Szabó Mihály 48-as honvéd, életének 66 ik évében elhunyt. Temetését Dankó Mihály első rangu temetkezési intézete rendezte.

— **Hogy lehet öntözni a hortobágyi pusztát.** A „Gazdasági Mérnök“ czimű jelesen szerkesztett szaklap czikkét ír a Tiszavölgy öntözéséről, abból az alkalomból, hogy az armentesítések a Tiszavölgyön jóformán be vannak fejezve, vagy ahhoz igen közel állnak; a belvízrendezések is élénken megindultak és remélhetőleg szép eredményeket fognak feltüntetni, ugy hogy maholnap elérkezik már az idő, midőn a vízhasznosítás a Tiszavölgy birtokosságánál napirendre kerül. A czikk az öntözésnek háromféle módját ismerteti, melyekről az alfföldön szó lehet. — Az első mód, mely a mi aszálytól szenvedő Hortobágyunkban legelőszűrében alkalmazható, a következő: A töltések között magasan álló vizet kieresztjük legelőkre, kaszálókra oly időben, midőn a növényzetre hasznos. E czéla legalkalmasabbak a magasabb fekvésű szikes rétek és legelők, melyekre zilipeken a vizet kibocsátjuk és az árvíz színének apadásával ugyanazon zilipeken ismét visszakeresztjük vagy esetleg más esatornákon, árkokon bocsátjuk el. E mód feltételezi, hogy a víz ne veszteljen hónapokon, heteken keresztül az elárasztott területen, levezethető legyen, mielőtt káros hatással volna. Miért is iszapoló öntözések berendezése csak oly területeken van helyén, melyek a folyónak középárvíz szintjében fekszenek úgy hogy mihelyt a főáruhulám levonult, a lecsapolás is megkezdhető. Ha a területek mélyebb fekvésűek, azokra iszapos árvíz csak akkor szabad kieresztetni, midőn a folyó árvízében már határozott esőkkenés állott be és a felsőbb mérezekekről annak állandó apadása biztosan várható. Mindez ugyan nem rendszeres öntözés, azonban mégis gazdasági előnyöket biztosít. A befektetési költségek kat. holdankint 10—20 trtnál többre nem emelkednek. Ily berendezést sikerrel lehetne alkalmazni a hortobágyi síkságon, mely a nyári szárazság ideje alatt kiszak. Midőn még a Tisza árvizei jártak, das és kitünő legelőt szolgáltatott. A Hortobágy-Berettyó főesatorna töltésének kiépítése után, mi sem áll utjában, hogy e síkság a Tiszából kibocsátandó iszapos vizek által termékenyítessék. A csatornákhoz való öntözés nem jöhet szóba ezen a vidéken, miután sokkal mélyebben van beágyazva, sokkal kisebb az esése, hogysem belőle öntöző esatornát, mely a legkisebb víznél is biztosan táplálható, Tokaj alatt ki lehetne vezetni.

— **Az E. M. K. E. Szegeden.** A „Szeg. Hir.“-ban olvassuk, hogy az E. M. K. E. legközelebb Szegeden is szervez választmányt. Az egylettől a napokban felhívás érkezett Pálffy Ferenc polgármesterhez, a kinek az ügyet figyelmébe és pártfogásába ajánlja. Megküldték egyttal az E. M. K. E. alapszabályait is, amelynek mintájára a választmány alakítandó lesz. Az E. M. K. E. legújabb vállalkozása Szeged hazafias közönségében élénk érdeklődést keltett.

— **Lapunk mai számához** mellékelve veszik olvasóink „A tekintetes vármegyeről“ czimű érdekes röpiratot, melyet polgártársai figyelmébe ajánl egy igaz hazafi. A névtelen szerző nagy történelmi készséggel világítja meg a megyei élet fejlődését. Ismerteti azon

felfogásokat, amelyekből a parlamenti rendszer behozatalával Kossuth Lajos és Pázmány Dénes a megyék hivatását megítélték. Idézi a megyékről Wesselényi Miklós, Eötvös József, Szalay László nyilatkozatait. Ezekre támaszkodva mutatja ki, milyen az a hivatás, amely megváltozott viszonyok következtében a vármegyei intézményre hárul. Kritikai megjegyzéseit, amelyekkel a megyei intézmény átalakulásának újabb történetét tárgyalja, számos találó, elmés hasonlat élénkíti. Közben a közigazgatási reform egyes kérdéseit világítja meg alapos szakértelemmel, de minden nagyképszerűsűdés nélkül, világos, könnyen érthető modorban, péterre vetkötve azokat az elenvevéseket, amelyek a sajtóban a reform ellen a municipalizmus köpönyege alatt megjelentek. Szerző a kis füzetben, amely 94 lapon át sehol sem lapul köznapivá, népszerű nyelven mondja el nézeteit a kormány közigazgatási javaslatáról. Legfőbb érdeme, hogy a hónapok óta folyton napirenden levő dologról érdekes és élvezetes olvasmányt nyújt meg azok számára is, akik a közigazgatási javaslat sorsát élénk figyelemmel kísérik. Azok részére pedig, akik a közigazgatási reformra vonatkozó törvénynevel behatóan nem foglalkoztak, minden ízében tanulságos olvasmányul fog szolgálni.

A közönség köréből.

A Vargautczáról egész városrészt neveznek, tehát az a hat fúteczák egyike; Anna utca pedig szép házoraival, lombos sétányával előkelőség és kellemesség tekintetében ritkítja párját: mégis mindakét utca köztisztaság dolgában olyan nyomorságos állapotot mutat, mintha egy szál utcasesprő, utkaparó és egyetlenegy szeméthordó kocsis se volna meg Debreczen városában. — Varga utczát és az Anna utczai sétány északi oldalán lévő kocsit utat ezeltől másfél évvel új burkolattal látta el a város; de azóta egyik burkolat se látott utkaparót s vastag por-és szemét réteg borítja az utat. A kinek kötelessége az ilyeneket meglátni: kérjük sétáljon el arra és győződjék meg állításunk igaz voltáról.

Több Varga-utczai lakos.

Közgazdaság.

A vetések állása.

Hajdu-Nánásról írják a következőket: A kedvezőtlen téli időjárásban az őszi bñzák sokat szenvedtek, a mennyiben a beáított jótékony eső és jó időjárás nem képes segíteni rajtuk, eddig állandóan gyenge közepesek voltak, néhol egészen kivesztett, másutt a drótférgek is károsítják. A tavaszi vetések szépen kikelték s meglehetősen jól gyarapodnak is a szántás és vetés befejezést nyert. A dohánypalánták igen gyengék, május hó közepé előtt aligha lehet kiültetni. Gumónövények elvannak ültetve, hasonlóan a takarmányrépa vetése is bevégződött. Mesterséges és természetes kaszálók, valamint a legelők lassan nőnek, száraz takarmányban pedig nagy hiány mutatkozik. A gyümölcsfák szépen virágzanak.

Gabona készletek Magyarországon. A hivatalos „Földmivélségi Értesítő“ holnap (e hó 10-én) megjelenő száma a gabona készletekről egy részletes kimutatást közöl. — Végeredménykép kitünteti, hogy április hó 1-én az 1890-iki termésből még 14—15 millió méter-mázsza buza és rozs állott rendelkezésre, de a mely mennyiség az április, május és júniusi

fogyasztási hányad 9. 4 millió métermázsza levonásával esőkken 4. 6.—5. 6. millió méter mázsára.

Elő sertésbevitel Németországba. A német kormány ismét megengedte, hogy élő sertések Ausztria-Magyarországból, és pedig a bieltzbialai, illetőleg a kóbányai sertés vesztglökből Samter, Lissza (Poroszország) és Wunsiedel városok köztvágóhidjaira, továbbá élő szarvasmarhák Kempten, Lautem, Schneeberg és Neu-Ulm városokba — a szokásos feltételek mellett — bevitethessenek.

felelős szerkesztő és kiadó laptalajdonos
Vértesi Arnold.
Főmunkatárs: Kerezag Vilmos.

FELHÍVÁS.

A „Közgazdasági bank“ részvénytársaság tisztelt alapítói és részvényesei ezennel felhivatnak, miszerint jegyzett részvényeik értéke után 20 %-ot, vagyis részvényenként 20 forintot f. é. május 14, 15, 16. napjain délelőtt 10—12 óráig Debreczenben az „István“ g ő z m a l o m c z e g l é d - u t c z a i i r o d a h e l y i s é g é b e n ideiglenesen elhelyezett pénztárnál befizetni sziveskedjenek.

Debreczen, 1891. május 11-én.
AZ IGAZGATÓSÁG.

Női, férfi és gyermek, szalma és nemez kalapok, nyári gyermek játékok, tornaingek, töröndök, és gyermek kocsik, nagy raktára Baum Miksnál.

Legújabb
női tavaszi
DIVATKELMEK
teljes választékban
n a g y o b b b e v á s á r l á s f o l y t á n különösen előnyös
olcsó árak mellett
hozzá való díszekkel.
KUNZ JÓZSEF és TÁRSA
czégnél
Kistemplom-bazár. (1)

Ajánlati árlejtési hirdetmény.

A czegléd utczán tervezett egy emeletes felsőbb leányiskola felépítésénél szükséges munkák biztosítása iránt ezennel zárt ajánlati árlejtés hirdettetik, következő feltételek mellett:

I. A készitendő munkákra vonatkozó előirányzatok, a vállalati feltételek és az építkezési tervek a debreczeni ev. ref. egyházi jegyzői hivatalának helyiségében naponként d. e. 9—12, d. u. 3—5-ig vannak kitéve, hol azok a jelentkező vállalkozóknak megtekintés és tanulmányozás végett rendelkezésre bocsátatnak.

II. Az 50 kros bélyeggel ellátott s lepecsételt ajánlatok legkésőbb ezen 1891-ik év május hó 23-ik napján délelőtt 12 óráig a nevezett jegyzői hivatalnál nyújtandók be. Tartoznak azonban az ajánlatot tevő vállalkozók a vállalati feltételek 2. §-ában megszabott bánompenzt, az ott körülírt módzatok és kikötések mellett, az egyház pénztári hivatalában, az ajánlat benyújtása előtt letenni.

III. Az ajánlatban világosan kiirandó, hogy az ajánlatot tevő vállalkozó a költségelőirányzatokat, a vállalati feltételeket és terveket ismeri s magára nézve azokat teljesen kötelezőknek elfogadja.

IV. A beadott ajánlatok az építető bizottság által 1891. május hó 24-ik napján d. e. 10 és fél órakor az egyház tanácstermében nyilvánosan fognak felbontatni.

V. Az építési munkák akár együttesen, akár külön-külön a költségelőirányzatban részletezett módon adatkak ki.

VI. Fentartja magának az építető bizottság azon jogot, hogy egy, vagy több, vagy valamennyi munkanemre ajánlatot tevő vállalkozók közül, azt vagy azokat bizza meg az illető munkák végrehajtásával, ki vagy kik a jutányosság szem előtt tartása mellett, a jól és helyesen készített munkák teljesítése iránt már eleve legtöbb biztosítékot nyújtani képesek.

Kelt Debreczenben 1891. május 12.

Építető bizottság.
Utánnommat nem díjaztatik.

Legnagyobb választékban kapható

NAPERNYŐK

fehér, színes és valódi színtartó fekete
harisnyák és nyakkendők
feltűnő olcsó árban.

BOSZNAVY J. és TÁRSA

czégnél
DEBRECZEN, Czegléd-utca.

Kardos Lászlónál

czegléd-utca.

Kapható a legújabb francia
batistok, zefirek,

angol és szerb-

vásznak.

Szabó Lajos fia

czégnél ujonnan raktárra érkeztek:

Női ruhaszövetek

hozzávaló legújabb diszek
fekete divatkelmek
színes mosó selyemruhák,

francia gyapjú Voile-ok,
cretonok, Indisch foulard
puha, jó minőségű mtr. 22 krtól.

VALÓDI

francia és cosmanosi Batist

a legutóbbi divatu minták
mint a selyem métere 42 krtól, 60 krig

Zephirek és atlas Satin.

Napernyők.

A múlt nyárról kimaradt ruha-
szövetek és mosó cretonok tetemesen
leszállított árban.

Mödlingi Czipőgyár

Debreczen
Nagyvárad utca 2130.

Dusan felszerelt raktár

férfi női fiu és leány czipőket,

továbbá
báli-, sétány-, menyasszonyi-, házi- és
toruaczipők.

férfi, lovagi, vadász és utazócsizmákat.

A legolcsóbb gyári szabott árak minden egyes
pár talpára be vannak vésve.

Elv: jó és olcsó.

HYGEA Arczenőcs 75 kr.

Mosdóviz ára 1 frt.

Savon higiénique szappan 50kr.

Ezen kiváló gondallal készített
szerek a bőrcikkek tisztogatásához és
rugókonyságát kölcsönözik, az
arczon lévő minden foltot, szep-
lőt májfoltot, forrószag vagy fagyás
által keletkezett pirosságot rövid
időn elmulasztja és ezenfelül a
bőrnek ide frissességet, viruló
ifjúságot és bármely puhaságot ad.
Valódi minőségben kaphatók ma-
gánál a készítőnél, Faykiss Jó-
zsef gyógyszerüzében a „nagy
Kristóf”-hoz Budapesten, továbbá:

Török József gyógyszerüzében király-utca 12. Deb-
reczenben: Dr. Rotschnek Emil, Tamási Béla gyógy-
szerész utaknál.

Postai megrendelések azonnal eszközöltetnek.

Szent-Királyi Tivadar Debreczen.

Padlózatok számára:

Keil Alajos

Padlózatfény máz

(Glasur)

mint legkitűnőbb mázó-szert puha padló számára: szagtalan, hamar száradó,
szép, fényes és tartós. — 1 nagy palack ára 1 frt 35 kr.
— 1 kis „ — — — 68 „

KEIL ALAJOS Bécsből,

Viaszk-kenőcsét

— mint legjobb és legegyszerűbb beeresztő szert kemény padló számára, —

Egy köcsög ára 60 kr.

legmelegebben ajánja

Szent-Királyi Tivadar

DEBRECZENBEN, a városháza épületében.

Megrendelések olyan helyekről, hol raktárak nincsenek, Alois Keil, Wien
IV. Rosselgasse 5. gyári raktárában intézendők. Egy 5 kilós csomag ára 6 frt o. é.

BIKSZÁDI GYÓGYFÜRDŐ.

Évadmegnyitás május 15-én

Fekvés: Szatmármegye keleti szélén az „Avas” közepe táján szelektől
védett erdei tansikon, százados tölgyerdők, szőlőteuészlet,
regényes kilátás.

Közlekedés: Északkeleti vaspályán Téeső állomástól 4, Szinyérváralja
(Szatmár-Nagybánya vasut) állomástól 2 óra járásnyira.
Ezen utóbbi állomáson ruganyos, fedett kocsik állanak rendelkezésre. „Zóna
jegyek az északkeleti vasut állomására válthatók.”

Gyógyeszközök: 3 konyhasós, égvényes ivó-forrás, maga nemé-
ben páratlan ásványviz, kádfürdő havasi tej,
savó, kiltető fűszeres levegő, naponta kétszer zene, kényelemmel butorozott szobák,
sétányok stb.

Kórjavaslatok: Gyomor, bélhurut, emésztés hiány, a légzési szer-
vek hurutja, idült tüdőgyulladás, mellhártya-izzad-
mányok, a májnak vérbőség okozta duzzanata, epe-pangás, váltó-láz (malaria)
utáni lép tultengés, alhasi pangások (aranyér), kőszvényes izzadmányok, fodor-
mirigyek daganata, görvélykór, vese bántalmak, húgyfővény (Hargries.) hólyag-
hurut, idült húgyeső hurut, méhnek idült tömülése, hüvely és méh hurut.

Fürdőorvos Dr. ECSEDY GEDEON; gyógytár a negyedóránira fekvő
szomszéd faluban, posta a fürdőben.

Braun Gyula tr. Németország legismertebb tekintélye a vizgyógytudomá-
nyokban egyebek közt a következőket írja a bikszádi forrásokról, többre becsülvén
ezeket a Gleichenbergi-él és Emsnél. Az ismert források sorában a bikszádi viznek
csak egy analógia van, t. i. Luhasovitz 1-ső számú forrása 23 szemer sikkalvag-
gal és 33 szemer kénsvavas szikéleggel. Ezen víz tehát éppen úgy, mint a Luha-
sovitzé, az erős konyhasós égvényes savanyuvizek eszményképe s azért nevezet-
esen a hurut elleni, az anyagcsere és sejtképzést elősegítő javallatainak
teljesítésére kiváltképpen alkalmas. (Orvosi hetilap 1873. éviolyam 21. szám.)

Jó honyháró! DEMKÓ JÁNOS vendéglős kezkesedik. — Megrendeléseket
szobákra átvész, s fürdőleírát bérmentve küld

Bikszád gyógyfürdő igazgatósága.

Lakás változtatás

Miután a háztulajdonos Ranunk elné
rnő az általam eddig birt „elődöm
Dr. Szécsi féle” lakást májustól maga
foglalta el, így

lakásomat és fogmütermemet.

folyó évi Májustól, ugyanezen ház —
Főter 1711. — hátulso emeletére tet-
tem át.

Dr. Borbély Imre.

FELHIVÁS.

PACZELT JÁNOS

mag és virágkereskedésben

Debreczen

kistemplom bazár épületében kaphatók:

Tavaszi idényre, legbiztosabb vetemény
mágy répát, Obendorfi és Mamuth fűmag-
vak kerti finom és tartós gyepek, konyha
kerti és virág magvak, mind kipróbált jó
minőségű

Továbbá, nyíló cserpes virágok és kertek
kiültetéshez mindegyféle virágok nagy men-
nyiségben és olcsó árban. Mindenféle

csokrok és koszorúk

izlésesen készülnek, pontos kiszolgál-
tatás mellett és olcsón.

Felvállal: kertek rendezését és kiültetését,
nagyban és kicsinyben, szolid
árak mellett.

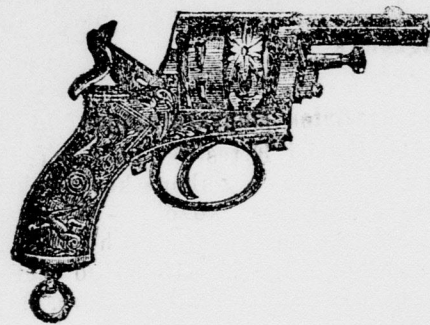
Felhívom a nagy érdemű közönség figyel-
mét kertészeti telepem tömeges megtekintése
végett, mely az „István” gözmalom kertjében
van, hol nagy készletben több mint

három ezer darab nemes rózsáim legszebb fajokban
készzen eladásra vannak.

Teljes tisztelettel

Paczelt János.

Debreczen 1891. Nyomatott a „Debreczei Ellenőr” könyvnyomdájában Széchenyi-utca SIMON-ház.

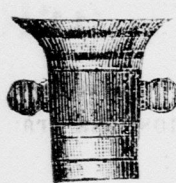
Tóth Gyula

előbb

Tóth Lajos és Társa

vaskereskedése DEBRECZEN, főpiacz városház sarkán.

Ajánl:

Gazdáknak

mezőgazdasági eszközöket,

Gazdasszonyoknak

konyha felszereléseket,

IPAROSOKNAK

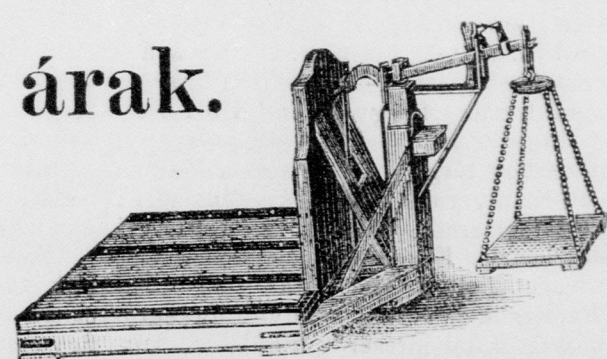
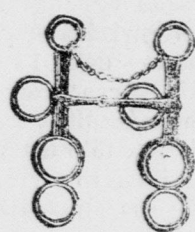
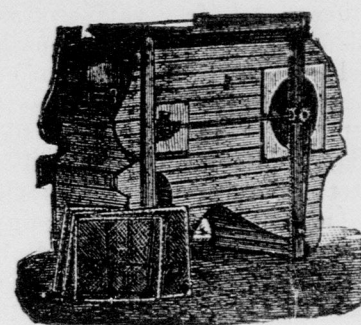
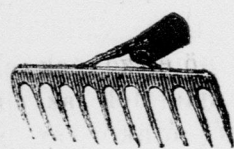
minden iparághoz tartozó, a közönségestől a legfinomabb acél szerszá-

mokat, utóbbikért minden darab jóállás mellett.

Építet-vállalkozóknak

mindenféle vasalásokat vasban és rézben a legsolidabb készit-
ményekben.

Legjutányosabb árak.

Szerke

Széchenyi-ut

elölzet/si pe

valamir

minden k

Bérmentlet

XVI

Káll

emlékbesz

demióban

csak a kö

emlékezés

nem mind

mény is, e

megfontol

A na

lemének

adóját, ma

hogy Káll

tősege sze

Mert

daczára, n

ketlen lett

lasztaná a

történelmi

dése szám

Meste

irányt fény

politikai e

az államfé

szemügyre

nemzetet a

rassy Gyú

delete gya

Magy

narchia k

örvend, me

neki az et

Képzeljük

dualisztiku

val össze

által irigy

feltétele.

Az 1

elnyerte e

szág; és a

vagy öntu

állásunk sz

sunk össze

A tört

azt a tanít

Ausztriának

kell teljes

A „Debre

A szeg

a férj beszé

és mi irodal

érteni munk

lán ürügye

mondja el, h

látatossága

Valjon a ken

gyászos tré

Valjon

mindent tud,

a ki ideges

Valóbat

Hasonlított

ki nem tudja

tréta ez, ak

véletlenség,

— Tale

az a szerető

— Oh,

— Jól

De hátha va

módon megö

— Kin

— A s

— Mit

— Nem

— Meg

— A n

— Esz

különben a r

gondolatom s

lyozta ezeket